

Артур Кларк
НА СВОБОДА В КОСМОСА

Arthur Clarke
Freedom of Space

Малцина могат да см представят времето преди да съществува днешната спътникова световна комуникационна система. Когато бях момче, бе невъзможно да са препращат телевизионни програми през океана или да се осъществи сигурен радиоконтакт около земната кривина, без специално отстраняване на най-различни пукания и шумове по пътя на вълните. Сега приемаме освободените от интерференция вълни за нещо обикновено и не казваме нищо, когато видим приятеля си от другата страна на планетата така ясно, като че ли стоим срещу него. Без съмнение, ако нямаше спътникови ретранслатори, структурата на световната търговия и индустрия щеше да се стесни и да изглежда по друг начин. Ако не сме ние тук горе да препращаме посланията и бюлетините по земното кълбо, как биха могли, според вас, търговските организации да поддържат своите разпръснати електронни мозъци в едно цяло?

Тогава, през осемдесетте години, когато приключихме довършителните работи по Релейната верига, всичко това беше само бъдеще. Вече ви разказах за някои от нашите проблеми и почти нещастни случаи и беди. По това време те бяха нещо сериозно, но постепенно преодоляхме всичко. Изведените около Земята три станции вече не бяха купчина вехторици, въздушни цилиндри и стаи от надуваем пластик. Монтажът на станциите завърши, ние се движехме на борда и работехме в удобства, освободени от скафандрите. И отново имахме гравитация, защото станциите се въртяха бавно. Не истинска гравитация, разбира се, но центробежната сила се усеща по същия начин, когато сте в Космоса. Приятно беше да си налееш течност и да седиш, без да те отнесе първото движение на вятъра.

След като трите станции бяха построени, оца една година падна здрава работа по инсталираме на радио- и телевизионните съоръжения, които щяха да издигнат световната съобщителна мрежа в Космоса.

Беше голям ден, когато за пръв път осъществихме връзка между Англия и Австралия. Сигналът беше отправен към нас - на Втора база, докато висяхме над Централна Африка. Ние го препратихме към Трета база, увиснала над Нова Гвинея, а те го върнаха на земята - чист и ясен след своето пътешествие от 90 хиляди мили.

Разбира се, това беше само инженерна проба. Официалното откриване на системата щеше да бъде най-голямото събитие в историята на световните съобщения - едно сложно глобално телепредаване, в което всяка нация щеше да вземе участие със своя програма. Щеше да бъде тричасово предаване, при това за пръв път "жива" телевизионна камера щеше да обходи света, известявайки на човечеството, че е преодолена последната бариера на разстоянията.

Казано под секрет, подготвянето на програмата отне толкова усилия, колкото и построяването на станцията. От всички проблеми, които имаха да решават съставителите на програмата, най-трудно беше да се избере водещ предаването - на сложното вселенско предаване, за което се вярваше, че ще бъде наблюдавано от половината човечество.

Един господ знае колко ходатайства, интриги и унижителни машинации са се разигравали зад кулисите. Това, което знаехме, беше, че една седмица преди събитието при нас на орбита гойде с извънредна ракета Грегори Уендл. Това беше истинска сензация, защото Грегори не беше от ранга на

телевизионните асовете, например Джефри Джексъм от САЩ или Винс Клифърд от Англия. Изглежда важните птици са бяха самоизяли и Грегори доби желаното от всички място по пътя на онези компромиси, познати тъй добре на политиците.

Грег бе започнал кариерата си като дискожoker в една университетска радиостанция в американския Среден Изток, мина през мрежата на нощните клубове на Холивуд и Манхатън и накрая се добра до ежедневна национална програма. Освен отракания си маниер и свободно държание, той притежаваше още дълбок кадифен глас, който вероятно дължеше на негърската си кръв. Дори решително да не се съгласявате с това, което говори, дори когато ви прави на пух и прах по време на интервю - пак беше приятно да го слуша човек.

Ние му показахме цялата станция, даже (нарушавайки правилника) го прекарахме през шлюзовата камера, облечен в скафемдър. Той хареса всичко и най-вече две неща.

- Въздухът ви - каза той, - превъзхожда онзи боклук, който дишаме долу в Ню Йорк. За пръв път, откакто съм в телевизията, ми мина синузитът.

Той хареса много и понижената гравитация. На ръба на станцията човек притежава половината от земното си тегло, а при оста въобще не тежи нищо.

Новата обстановка не откъсна Грег от работата му. Той прекарваше часове край Централния пулт и свързка, доизкусуряваше сценария, поправяше репликите си и изучаваше дузините монтирани екрани, които щяха да бъдат неговите прозорци към света. Един път го забарих да поправя приветствието на кралица Елизабет, която трябваше да говори от Бъкингамския дворец в самия край на програмата. Така се беше вживял в репетицията, че въобще не ме забеляза.

Е добре, това телевизионно предаване е вече в историята. За пръв път един милиард души наблюдаваха обща програма, която идваше "на живо" от всяко кътче на Земята и беше "шоу" на най-изтъкнатите земни жители. Стотици камери опипваха планетата по суша, море и въздух. И накрая беше този чудесен кадър на Земята, заснет с вариобектив от станцията. Той представляше как цялата планета са смалява и отдалечава, за да изчезне накрая между звездите...

Разбира се, не мина без гафове. Една от камерата, разположена в Атлантическия океан, не беше подготвена за дикторски текст, тъй че се наложи да са спрем по-дълго на Тадж Махал. Пак на грешка при включването руските текстове бяха показани по време на предаването от Южна Америка, докато половината от СССР се напъна да чете испански. Но то беше нищо в сравнение с онова, което можеше да се случи.

През цялото време на тричасовото предаване звучеше мекият и като никога досега плътен глас на Грег, който представляше с еднаква лекота знаменитости и непознати. Той си свърши работата отлично. Още преди да приключи предаването, полетяха поздравления. Но той не ги чуваше. Проведе къс частен разговор със своя агент и отиде да спи.

На следващата сутрин транспортната ракета, с която беше дошъл, стоеше готова да го отведе на всяка пожелана от него работа на Земята. Но тя се върна без Грег Вендл, сегашният младши говорител на станцията Втора база.

- Те ме смятат за луг - кава той, сияещ от радост. - Защо да се връщам при ония долу, я ми кажете? Имам си за разглеждане цялата Вселена, мога да дишам очистен от разните смогове въздух, понижената гравитация ме кара да се чувствавам Херкулес, а моите скъпи три бивши съпруги не могат да ме пребарат за издръжка.

Той гаде въздушна целувка на отлитащата ракета.

- Всичко хубаво, Земя! - извика той след нея. - Ще се върна, когато започна да копнея за блъсканицата по Бродуей и за мъгливите утрини над бараките. Ако ме хване носталгия, мога да гледам което си поускам кътче от планетата само с натискане на едно копче. Че какво, тук съм много повече в центъра на нещата, отколкото бих бил на Земята. И най-важното - мога да се откъсна от човечеството, когато си искам!

Той все се усмихваше, докато наблюдаваше как ракетата вече приближаваше

към Земята, към славата и щастието, които можеха да бъдат негови. След това, като си подсвиркваше безгрижно, Грег напусна креслото и се премести на осем стъпки вляво, за да прочете бюлетина за времето над Долна Патагония.

Превод: Емил Зидаров

Последна редакция: 12-Дец-2001